

دانشکده دندانپزشکی
قالب نگارش طرح دوره

عنوان درس : فارماکولوژی

مخاطبان: دانشجویان ترم 5

تعداد واحد: 2 واحد نظری

زمان ارائه درس: چهارشنبه ساعت 7.30-8.30 نیمسال دوم 1404-1405

مدرس: دکتر شیروبی

دروس پیش نیاز: ندارد

هدف کلی دوره:

شناخت مکانیسم اثر، میزان مطلوب مورد استفاده، عوارض جانبی و سمیت داروها و روش های بکار بردن در انسان ها

اهداف کلی جلسات :

- جلسه ۱- دانشجوی قادر است کلیات فارماکولوژی و مفاهیم پایه ای فارماکودینامیک را توضیح دهد.
- جلسه ۲- دانشجوی قادر است مراحل فارماکوکینتیک داروها را شرح دهد.
- جلسه ۳- دانشجوی قادر است داروهای آرام بخش و خواب آور را معرفی و کاربرد آنها را بیان کند.
- جلسه ۴- دانشجوی قادر است داروهای موثر بر قلب و عروق را دستبندی و مکانیسم اثر آنها را توضیح دهد.
- جلسه ۵- دانشجوی قادر است انواع داروهای ضد درد مخدر و غیرمخدر را مقایسه و کاربرد بالینی آنها را بیان کند.
- جلسه ۶- دانشجوی قادر است کورتیکواستروئیدها را از نظر اثرات و عوارض جانبی بررسی کند.
- جلسه ۷- دانشجوی قادر است بیهوش کننده های عمومی را معرفی و اصول کار با آنها را بیان کند.
- جلسه ۸- دانشجوی قادر است داروهای موثر بر دستگاه تنفسی و گوارشی را دستبندی و کاربرد آنها را توضیح دهد.
- جلسه ۹- دانشجوی قادر است آنتی بیوتیک های رایج را از نظر طیف اثر و موارد مصرف معرفی کند.
- جلسه ۱۰- دانشجوی قادر است داروهای ضد قارچ و ضد ویروس را شناسایی و نحوه تجویز آنها را بیان کند.
- جلسه ۱۱- دانشجوی قادر است بندآورنده های خونریزی و ضد انعقادها را مقایسه و مدیریت دارویی آنها را توضیح دهد.
- جلسه ۱۲- دانشجوی قادر است داروهای سیستم اندوکرین را معرفی و تأثیر آنها بر بدن را شرح دهد.
- جلسه ۱۳- دانشجوی قادر است تداخلات دارویی شایع و روش های گزارش عوارض دارویی را توضیح دهد.
- جلسه ۱۴- دانشجوی قادر است اشکال دارویی رایج را شناسایی و ویژگی های هر کدام را بیان کند.
- جلسه ۱۵- دانشجوی قادر است اصول تجویز منطقی داروها را رعایت کرده و داروی مناسب را انتخاب کند.
- جلسه ۱۶- دانشجوی قادر است اصول صحیح نسخه نویسی را اجرا کند.

اهداف ویژه به تفکیک اهداف کلی هر جلسه:

جلسه ۱: کلیات فارماکولوژی و فارماکودینامیک

اهداف ویژه:

دانشجو بتواند تعاریف پایه ای فارماکولوژی، فارماکودینامیک و فارماکوکینتیک را بیان کند.

دانشجو با مکانیسم های اثر داروها بر گیرنده ها (Receptors) و آنزیم ها آشنا شود.

دانشجو بتواند مفاهیم دوز درمانی، دوز سمی و شاخص درمانی را توضیح دهد.

جلسه ۲: فارماکوکینتیک

اهداف ویژه:

دانشجو مراحل جذب، توزیع، متابولیسم و دفع داروها را شرح دهد.
دانشجو با مفاهیم نیمه عمر دارو، حجم توزیع و بیوavailability آشنا شود.
دانشجو بتواند تأثیر عملکرد کبد و کلیه بر تجویز دارو را تحلیل کند.

جلسه ۳: داروهای آرامبخش و خواب‌آور

اهداف ویژه:

دانشجو با انواع بنزودیازپین‌ها و مکانیسم اثر آن‌ها در کاهش اضطراب آشنا شود.
دانشجو عوارض جانبی، تداخلات و موارد منع مصرف این داروها را بشناسد.
دانشجو بتواند پروتکل‌های آرامبخشی (Sedation) را در مطب دندانپزشکی مدیریت کند.

جلسه ۴: داروهای موثر بر قلب و عروق (فشار خون و آنژین صدری)

اهداف ویژه:

دانشجو با داروهای کاهنده فشار خون (بتا بلاکرها، ACE inhibitors و...) آشنا شود.
دانشجو مکانیسم اثر داروهای ضد آنژین (مانند نیترات‌ها) را درک کند.
دانشجو بتواند تداخلات دارویی این گروه را با داروهای دندانپزشکی (مانند لیدوکائین حاوی اپی‌نفرین) بررسی کند.

جلسه ۵: داروهای ضد درد (مخدر و غیرمخدر)

اهداف ویژه:

دانشجو با مکانیسم اثر مسکن‌های غیراستروئیدی (NSAIDs) و استامینوفن آشنا شود.
دانشجو با داروهای مخدر (اپیوئیدها)، عوارض و پتانسیل وابستگی آن‌ها آشنا شود.
دانشجو بتواند پروتکل‌های تسکین درد پس از جراحی‌های دندانپزشکی را انتخاب کند.

جلسه ۶: کورتیکواستروئیدها

اهداف ویژه:

دانشجو با اثرات ضدالتهابی و سرکوبگر ایمنی کورتون‌ها آشنا شود.
دانشجو عوارض جانبی سیستمیک و موضعی کورتیکواستروئیدها را بشناسد.

دانشجو بداند در چه شرایطی (مانند بیماران با سابقه پیوند یا بیماری‌های خودایمنی) باید احتیاط کند.

جلسه ۷: بیهوش‌کننده‌های عمومی

اهداف ویژه:

دانشجو با انواع بیهوش‌کننده‌های استنشاقی و تزریقی آشنا شود.

دانشجو مراحل بیهوشی و پایش علائم حیاتی بیمار را درک کند.

دانشجو با عوارض احتمالی بیهوشی و مدیریت اورژانس‌های مرتبط با آن آشنا شود.

جلسه ۸: داروهای موثر بر دستگاه تنفسی

اهداف ویژه:

دانشجو با داروهای گشادکننده برونش (برای آسم) آشنا شود.

دانشجو با داروهای ضدسرفه و خلط‌آور آشنا شود.

دانشجو بداند چگونه در بیماران آسمی یا دارای بیماری ریوی مزمن، دارو تجویز کند.

جلسه ۹: داروهای موثر بر دستگاه گوارشی

اهداف ویژه:

دانشجو با داروهای ضدترشحات معده (PPIs و H2 Blockers) آشنا شود.

دانشجو با داروهای ضدتهوع و استفراغ (Antiemetics) آشنا شود.

دانشجو با داروهای ملین و ضداسهال برای مدیریت عوارض گوارشی داروهای دیگر آشنا شود.

جلسه ۱۰: آنتی‌بیوتیک‌ها

اهداف ویژه:

دانشجو با مکانیسم اثر، طیف فعالیت و عوارض آنتی‌بیوتیک‌های رایج (پنی‌سیلین‌ها، سفالوسپورین‌ها، ماکرولیدها) آشنا شود.

دانشجو پروتکل‌های پیشگیری از اندوکاردیت عفونی و پروتزهای مفصلی را یاد بگیرد.

دانشجو با پدیده مقاومت آنتی‌بیوتیکی و تجویز منطقی آنتی‌بیوتیک آشنا شود.

جلسه ۱۱: داروهای ضدقارچ و ضدویروس

اهداف ویژه:

دانشجو با داروهای ضدقارچ موضعی و سیستمیک (مانند فلوکونازول) آشنا شود.

دانشجو با داروهای ضدویروس (مانند آسیکلوویر برای تبخال) آشنا شود.

دانشجو بتواند درمان دارویی عفونت‌های قارچی و ویروسی شایع دهان را تجویز کند.

جلسه ۱۲: بندآورنده‌های خونریزی و ضدانعقادها

اهداف ویژه:

دانشجو با مکانیسم اثر داروهای ضدپلاکت (آسپرین) و ضدانعقادها (وارفارین، DOACs) آشنا شود.

دانشجو با داروهای بندآورنده خونریزی (مانند آمینواسیدکاسید، ترانگزامیک اسید) آشنا شود.

دانشجو بتواند مدیریت دارویی بیماران مصرف‌کننده رقیق‌کننده‌های خون را قبل و بعد از جراحی انجام دهد.

جلسه ۱۳: فارماکولوژی سیستم اندوکراین

اهداف ویژه:

دانشجو با داروهای ضددیابت (انسولین و خوراکی‌ها) و عوارض هیپوگلیسمی آشنا شود.

دانشجو با داروهای تیروئیدی و تأثیر آن‌ها بر بدن آشنا شود.

دانشجو بتواند مراقبت‌های دندانپزشکی لازم برای بیماران دیابتی و تیروئیدی را ارائه دهد.

جلسه ۱۴: تداخل‌های دارویی و گزارش عوارض داروها

اهداف ویژه:

دانشجو با انواع تداخلات دارویی (دارو-دارو، دارو-غذا، دارو-بیماری) آشنا شود.

دانشجو بتواند تداخلات شایع داروهای دندانپزشکی با داروهای سیستمیک را شناسایی کند.

دانشجو با سیستم گزارش‌دهی عوارض جانبی داروها (Pharmacovigilance) آشنا شود.

جلسه ۱۵: آشنایی با اشکال دارویی رایج

اهداف ویژه:

دانشجو با انواع اشکال دارویی (قرص، کپسول، محلول، افشانه، پماد) و کاربرد هرکدام آشنا شود.

دانشجو با مفاهیم داروی ژنریک و برند آشنا شود.

دانشجو با نحوه نگهداری صحیح داروها در مطب و داروخانه آشنا شود.

جلسه ۱۶: تجویز منطقی داروها

اهداف ویژه:

دانشجو با اصول تجویز آگاهانه و مبتنی بر شواهد آشنا شود.

دانشجو بتواند داروی مناسب را با توجه به سن، جنسیت و بیماری‌های زمینه‌ای بیمار انتخاب کند.

دانشجو با مفهوم “پلی‌فارماسی” و خطرات آن آشنا شود.

جلسه ۱۷: اصول نسخه‌نویسی

اهداف ویژه:

دانشجو با اجزای اصلی نسخه (نام بیمار، دارو، دوز، نحوه مصرف) آشنا شود.

دانشجو با قوانین و استانداردهای نوشتن نسخه در نظام پزشکی آشنا شود.

دانشجو بتواند یک نسخه صحیح و قانونی برای بیمارانش صادر کند.

در پایان دانشجو قادر باشد

- جلسه ۱- دانشجو قادر است کلیات فارماکولوژی و مفاهیم پایه‌ای فارماکودینامیک را توضیح دهد.
- جلسه ۲- دانشجو قادر است مراحل فارماکوکینتیک داروها را شرح دهد.
- جلسه ۳- دانشجو قادر است داروهای آرام‌بخش و خواب‌آور را معرفی و کاربرد آن‌ها را بیان کند.
- جلسه ۴- دانشجو قادر است داروهای موثر بر قلب و عروق را دسته‌بندی و مکانیسم اثر آن‌ها را توضیح دهد.
- جلسه ۵- دانشجو قادر است انواع داروهای ضد درد مخدر و غیرمخدر را مقایسه و کاربرد بالینی آن‌ها را بیان کند.
- جلسه ۶- دانشجو قادر است کورتیکواستروئیدها را از نظر اثرات و عوارض جانبی بررسی کند.
- جلسه ۷- دانشجو قادر است بیهوش‌کننده‌های عمومی را معرفی و اصول کار با آن‌ها را بیان کند.
- جلسه ۸- دانشجو قادر است داروهای موثر بر دستگاه تنفسی و گوارشی را دسته‌بندی و کاربرد آن‌ها را توضیح دهد.
- جلسه ۹- دانشجو قادر است آنتی‌بیوتیک‌های رایج را از نظر طیف اثر و موارد مصرف معرفی کند.
- جلسه ۱۰- دانشجو قادر است داروهای ضدقارچ و ضدویروس را شناسایی و نحوه تجویز آن‌ها را بیان کند.
- جلسه ۱۱- دانشجو قادر است بندآورنده‌های خونریزی و ضدانعقادها را مقایسه و مدیریت دارویی آن‌ها را توضیح دهد.
- جلسه ۱۲- دانشجو قادر است داروهای سیستم اندوکرین را معرفی و تأثیر آن‌ها بر بدن را شرح دهد.
- جلسه ۱۳- دانشجو قادر است تداخلات دارویی شایع و روش‌های گزارش عوارض دارویی را توضیح دهد.
- جلسه ۱۴- دانشجو قادر است اشکال دارویی رایج را شناسایی و ویژگی‌های هرکدام را بیان کند.
- جلسه ۱۵- دانشجو قادر است اصول تجویز منطقی داروها را رعایت کرده و داروی مناسب را انتخاب کند.
- جلسه ۱۶- دانشجو قادر است اصول صحیح نسخه‌نویسی را اجرا کند.

منابع: basic and clinical pharmacology, katzung. last edition

Pharmacology and therapeutics for dentistry jhn A.yaglela last edition

روش تدریس: سخنرانی

وسایل آموزشی: پاورپوینت

سنجش و ارزشیابی

آزمون	روش	سهم از نمره کل (ر حسب درصد)	تاریخ	ساعت
کوئیز	تستی و تشریحی	10 درصد	////////////////////	////////////////////
آزمون میان	تستی	20 درصد	مطابق اعلام آموزش	

			وتشریحی	ترم
	مطابق اعلام آموزش	60 درصد	تستی وتشریحی	آزمون پایان ترم
		10 درصد		حضور فعال در کلاس

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو:

حضور منظم در کلاس الزامی است و بیش از سه جلسه غیبت غیرموجه منجر به حذف آموزشی درس می‌شود.

ورود به کلاس با تأخیر بیش از ۱۰ دقیقه مجاز نیست و به‌عنوان غیبت ثبت می‌شود.

رعایت آداب حرفه‌ای، احترام متقابل و پوشش مناسب الزامی است

هرگونه تقلب، جعل، یا غیبت در آزمون‌ها مطابق آیین‌نامه آموزشی دانشگاه برخورد خواهد شد.

ضبط صدا یا تصویر از کلاس تنها با کسب اجازه مدرس مجاز است.

در مباحث و پرسش‌های کلاسی مشارکت فعال داشته باشد

در آزمون میان‌ترم و پایان‌ترم دانش خود را به‌درستی نشان دهد.

در صورت نیاز به غیبت، با هماهنگی قبلی، مدرس را مطلع سازد

نام و امضای

نام و امضای مدیر گروه:

نام و امضای مدرس:

تاریخ ارسال

تاریخ ارسال:

مسئول EDO دانشکده:

تاریخ تحویل:

:

جدول زمانبندی درس. فارماکولوژی
روز و ساعت جلسه : چهارشنبه ها ساعت 8.30-7.30 نیمسال اول 1405-1404

جلسه	تاریخ	موضوع هر جلسه	مدرس
1		آشنایی با آناتومی، فیزیولوژی و روش‌های معاینه گوش	دکتر شیرویی
2		رادیوگرافی و آزمایش‌های شنوایی	دکتر شیرویی
3		تشخیص افتراقی کری‌های یک‌طرفه و دوطرفه	دکتر شیرویی
4		بیماری‌های گوش خارجی	دکتر شیرویی
5		بیماری‌های گوش میانی و عوارض	دکتر شیرویی
6		بیماری‌های مربوط به شیپور استاش	دکتر شیرویی
7		کالبدشناسی و فیزیولوژی بینی و حفره‌های آن	دکتر شیرویی
8		معاینه بینی و سینوس‌ها	دکتر شیرویی
9		خونریزی از بینی و کنترل آن	دکتر شیرویی
10		رینیت‌ها، انحراف تیغه، انسدادها و بیماری‌های نازوفارنکس	دکتر شیرویی
11		بیماری‌های سینوس‌های پارانازال و سردردهای سینوسی	دکتر شیرویی
12		رادیوگرافی سینوس‌ها و تفسیر ضایعات	دکتر شیرویی
13		جسم خارجی در سینوس، صدمات و ارتباط سینوس فکی با دهان	دکتر شیرویی
14		بیماری‌های غدد بزاقی با تأکید بر درمان‌های دارویی	دکتر شیرویی
15		آناتومی، فیزیولوژی و معاینه لوزه	دکتر شیرویی
16		آنژین‌ها، بیماری‌های لوزه، فارنژیت‌ها و اورژانس‌های حنجره	دکتر شیرویی
17		آشنایی با آناتومی، فیزیولوژی و روش‌های معاینه گوش	دکتر شیرویی

جدول بلوپرینت آزمون: فارماکولوژی نیمسال تحصیلی: اول 1405-1404 دانشکده: دندانپزشکی گروه آموزشی: فارماکولوژی

ردیف	عنوان محتوای آموزشی	مدت زمان آموزش (ساعت)	درصد زمان اختصاص داده شده	تعداد سوالات	تعداد سوالات مربوط به هر یک از سطوح اهداف یادگیری		
					حیطه ی شناختی	حیطه ی مهارتی	حیطه ی نگرشی
1	آشنایی با آناتومی، فیزیولوژی و روش های معاینه گوش	1	5.8	3	1	1	1
2	رادیوگرافی و آزمایش های شنوایی	1	5.8	3	1	1	1
3	تشخیص افتراقی کری های یک طرفه و دو طرفه	1	5.8	3	1	1	1
4	بیماری های گوش خارجی	1	5.8	3	1	1	1
5	بیماری های گوش میانی و عوارض	1	5.8	3	1	1	1
6	بیماری های مربوط به شیپور استاش	1	5.8	3	1	1	1
7	کالبدشناسی و فیزیولوژی بینی و حفره های آن	1	5.8	3	1	1	1
8	معاینه بینی و سینوس ها	1	5.8	3	1	1	1
9	خونریزی از بینی و کنترل آن	1	5.8	3	1	1	1
10	رینیت ها، انحراف تیغه، انسدادها و بیماری های نازوفارنکس	1	5.8	3	1	1	1
11	بیماری های سینوس های پارانازال و سردردهای سینوسی	1	5.8	3	1	1	1
12	رادیوگرافی سینوس ها و تفسیر ضایعات	1	5.8	3	1	1	1
13	جسم خارجی در سینوس، صدمات و ارتباط سینوس فکی با دهان	1	5.8	3	1	1	1
14	بیماری های غدد بزاقی با تأکید بر درمان های دارویی	1	5.8	3	1	1	1

1	1	1	3	5.8	1	آناتومی، فیزیولوژی و معاینه لوزه	15
1	1	1	3	5.8	1	آنژین‌ها، بیماری‌های لوزه، فارنژیت‌ها و اورژانس‌های حنجره	16
1	1	1	3	5.8		آشنایی با آناتومی، فیزیولوژی و روش‌های معاینه گوش	17

جدول بلوپرینت EDC

تعداد سوال:

نام گروه آموزشی:

رتبه علمی: